

ตัวเงินที่มีลายมือชื่อปลอม

นายโสฬส สุวรรณเนตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๖

ISBN 974-562-167-6

011278

i.18157233

BILLS WITH FORGED SIGNATURES

Mr. Soros Suwannanettara

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

ตัวเงินที่มีลายมือชื่อปลอม
นายโสฬส สุวรรณเนตร
นิติศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตร์

.....*สุพรรณิการ์*.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิการ์ มุขนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์*.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชวโกลกุล)

.....*จุฬาลงกรณ์*.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฬา กุลมณี)

.....*อัมพร ณ ตะกั่วทุ่ง*.....กรรมการ
(อาจารย์ อัมพร ณ ตะกั่วทุ่ง)

.....*ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์*.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา
ภาควิชา
ปีการศึกษา

ตัวเงินที่มีลายมือชื่อปลอม
นายโสฬส สุวรรณเนตร
รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์
นิติศาสตร์
๒๕๒๕

บทคัดย่อ

เป็นที่ยอมรับกันว่าในปัจจุบัน ตัวเงินซึ่งเป็นตราสารที่เปลี่ยนมือไถ่เป็น ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในหมู่ประชาชน พ่อค้า และนักธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวเงินประเภทเช็ค ทั้งนี้เพราะตัวเงินเป็นเครื่องมือที่ใช้ชำระหนี้ในระหว่างบุคคลได้ หลายคนที่เห็นสินค้าเกี่ยวกับตัวเงิน โดยไม่ต้องให้แต่ละคนต้องชำระหนี้ของตนเป็นราย ๆ ไป กับทั้งยังให้ประโยชน์ในการผ่อนเวลาชำระหนี้เป็นเงินสดในระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ ด้วย จึงมีบุคคลบางคนที่มีเจตนาไม่สุจริตอาศัยตัวเงินเป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์ ที่มิควรได้สำหรับตนเอง โดยการปลอมลายมือชื่อของคู่สัญญาในตัวเงิน แล้วนำไปขอรับ เงินจากธนาคาร หรือรับชำระหนี้จากคู่สัญญาคนอื่น ๆ อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล ที่เขาเกี่ยวข้องกับตัวเงิน

ด้วยเหตุนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งที่จะทำการศึกษาค้นคว้า เรื่องตัวเงินที่มี ลายมือชื่อปลอม ทั้งในค่านี้อาณาของกฎหมายและปัญหาที่เกิดขึ้นทางปฏิบัติ ในเรื่อง ที่เกี่ยวกับผลของตัวเงินที่มีลายมือชื่อปลอม และความรับผิดชอบของบรรดาผู้ที่ได้เข้ามาเป็น คู่สัญญาในตัวเงินฉบับดังกล่าว กับพฤติการณ์เช่นใดที่จะถือว่าลูกหนี้ในฐานะ เป็นผู้ต้อง รับผิดชอบให้ยกข้อลายมือชื่อปลอมขึ้นเป็นข้อต่อสู้ และกรณีที่มีผู้ใช้เงิน (โดยเฉพาะธนาคาร) ไปตามตัวเงินที่มีลายมือชื่อปลอมดังกล่าวจะพึงเกิดสิทธิขึ้นมากน้อยเพียงใด

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้ยึดเอาหลักกฎหมายตั๋วเงินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นหลัก โดยเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายตั๋วเงินที่ปรากฏอยู่ใน The Bills of Exchange Act, 1882 ของอังกฤษ และ Uniform Commercial Code ของอเมริกาทั้งในค่านี้อาของกฎหมายกับคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทั้งสองประเทศ และในประการสุดท้าย ผู้เขียนได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นแนวทางใช้ในการแก้ปัญหาตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อปลอมไว้ด้วย

Thesis Title   Bills with Forged Signatures
Name   Mr. Soros Suwannanettara
Thesis Advisor   Associate Professor Pitoon Kongsombeen
Department   Law
Academic Year   1982

ABSTRACT

It is nowadays accepted that bills of exchange are widely used negotiable instruments especially, among individuals, merchants and businessmen for bills of exchange serve as instruments discharging debts among various individuals owing to one another; each of them does not have to discharge their debts with their respective creditors. Furthermore, the bills still provide a longer period of discharge than in case of cash. As a result, it entails opportunity for bad faith application by forging the name of the parties to the bills and presenting to the bank for payment, or unduly accepting payment from some parties to the bills, which causes damages to other parties concerned.

Hence, this thesis is aimed to explore the problems of bills with forged signatures both on legal theory and in practice: The results of such bills and the responsibilities of those being

parties thereto; and the circumstances where the debtors are estopped from pleading that such signatures were forged by someone else; and the extent that the party having paid out on presentation (especially the bank) of such bills may claim.

In this thesis, the principle of the bills of exchange in the civil and commercial code are compared with those The U.K. Bills of Exchange Act 1882 as well as the Uniform Commercial code of the U.S.A. both in principles to solve the problems of a forged bill is also therein suggested.

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จขึ้นได้นั้น ผู้เขียนต้องกราบขอบพระคุณท่าน
อาจารย์ผู้มีพระคุณสามท่านด้วยกัน ท่านแรก คือ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โสวิไลกุล
รองอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งแนะนำผู้เขียนว่าควรทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เพราะทางปฏิบัติตัวเงินที่มีลายมือชื่อปลอมมีมากขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายแก่
ธนาคาร และผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวเงิน หากผู้เขียนได้ทำเป็นวิทยานิพนธ์แล้วจะเกิด
ประโยชน์ทางวิชาการ และกับผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวเงินทั้งหลายด้วย ท่านที่สอง
คือ รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาของผู้เขียนที่ไคโรกรุณาเอา
ใจใส่ และควบคุมดูแลการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด กับทั้งให้คำแนะนำและแสดง
ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนเป็นอันมาก และท่านที่สาม คือ ศาสตราจารย์
จิตติ ดิงศักดิ์ย์ ซึ่งได้สละเวลาอันมีค่าใหญ่ เขียนได้ เข้าพบทั้งที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และที่บ้านของท่าน เพื่อให้โอกาสผู้เขียนซักถามปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับหลัก
กฎหมายของตัวเงินมาโดยตลอด ยิ่งกว่านั้นท่านยังให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่ผู้
เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกมาก ทั้ง ๆ ที่ระยะหลัง ๆ นั้นท่านเพิ่งกลับจาก
การไปรับการรักษาทางคันสายตาก็ตาม จึงนับว่าเป็นพระคุณอันหาที่เปรียบมิได้

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังขอกราบขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา-
กุลสมบัติ คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และท่าน อาจารย์ อัมพร ฌ -
ตะกั่วทุ่ง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง ซึ่งได้กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ รวมทั้งได้ให้คำแนะนำแก่ผู้เขียนตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่ ๑	
บททั่วไป.....	๑
๑.๑ ความหมายของคำว่า "ตั๋วเงิน".....	๑
๑.๒ ประวัติความเป็นมาและประโยชน์ของตั๋วเงิน.....	๑
๑.๒.๑ ประวัติของตั๋วเงิน.....	๑
๑.๒.๒ ความเป็นมาของกฎหมายตั๋วเงินในประเทศไทย.....	๓
๑.๒.๓ ประโยชน์ของตั๋วเงิน.....	๔
๑.๓ ลักษณะทั่วไปของตั๋วเงิน.....	๕
๑.๓.๑ ตั๋วเงินเป็นสัญญา.....	๕
๑.๓.๒ ตั๋วเงินต้องเป็นหนังสือ.....	๕
๑.๓.๓ ผู้ลงลายมือชื่อในตั๋วเงินต้องรับผิดชอบเพื่อความ ในตั๋ว.....	๕
๑.๓.๔ ผู้เป็นฝ่ายหรือคู่กรณีในตั๋วเงินมีได้ไม่จำกัด จำนวน.....	๖
๑.๓.๕ วัตถุประสงค์นี้เป็นการใช้เงิน.....	๖
๑.๓.๖ เจ้าหนี้.....	๖
๑.๔ ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ กราฟท์ เช็คเดินทางและแคชเชียร์เช็ค เป็นตั๋วเงินหรือไม่.....	๗

บทที่

๑.๔.๑	ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ (Postal Order).....	๕
๑.๔.๒	ชานาดี (Money Order)	๑๔
๑.๔.๓	ตราฟัท (Draft)	๑๖
๑.๔.๔	เช็คเดินทาง (Travellers Cheque)	๑๘
๑.๔.๕	แคชเชียร์เช็ค (Cashier's Cheque)	๑๘
๒	ลักษณะของสัญญาตั๋วเงิน.....	๒๒
๒.๑	ตั๋วเงินต้องทำตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด.....	๒๒
๒.๒	ข้อความในตั๋วเงินมีผลเฉพาะแต่ข้อความที่กฎหมายระบุให้เขียนไว้ได้.....	๒๓
๒.๓	ตั๋วเงินโอนกันได้เป็นปกติ.....	๒๔
๒.๔	เป็นข้อยกเว้นของหลักที่ว่า "ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน" ...	๒๕
๒.๕	การออกและโอนตั๋วเงินให้ไปในมูลหนี้อันใด เป็นการชำระหนี้โดยมีเงื่อนไขไม่ใช่เป็นการแปลงหนี้ใหม่.....	๓๓
๒.๖	วัตถุแห่งหนี้ในตั๋วเงิน ต้องเป็นเงินอันมีจำนวนแน่นอน.....	๓๖
๓	ทฤษฎีความรับผิดชอบของคู่สัญญาที่ลงลายมือชื่อในตั๋วเงิน	
๓.๑	องค์ประกอบของความรับผิดชอบของคู่สัญญาที่ลงลายมือชื่อในตั๋วเงิน.....	๓๘
๓.๑.๑	ต้องมีการแสดงเจตนาของคู่สัญญา.....	๔๑
๓.๑.๒	ต้องมีการลงลายมือชื่อของคู่สัญญา.....	๔๔
๓.๑.๓	คู่สัญญาต้องรับผิดชอบตามเนื้อความแห่งตั๋วเงิน.....	๗๐
๓.๒	กรณีผู้ลงลายมือชื่อในตั๋วเงินไม่ต้องรับผิดชอบตามเนื้อความแห่งตั๋วเงินนั้น.....	๗๔

๓.๒.๑	กรณีการลงลายมือชื่อในตั๋วเงินในฐานะที่เป็นตัวแทน ตามมาตรา ๕๐๑.....	๗๕
๓.๒.๒	กรณีการลงลายมือชื่อของผู้ที่ไม่อาจเข้าเป็นคู่สัญญา แห่งตั๋วเงินนั้นได้หรือเป็นได้แต่ไม่เต็มผลตาม มาตรา ๕๐๒.....	๕๓
๔	ตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อคู่สัญญาเป็นลายมือชื่อปลอม.....	๕๕
๔.๑	ความหมายของคำว่า "ลายมือชื่อปลอม".....	๕๕
๔.๒	ความหมายของลายมือชื่อที่ลงโดยปราศจากอำนาจ.....	๑๐๓
๔.๓	ความแตกต่างระหว่างลายมือชื่อปลอมกับลายมือชื่อที่ลง โดยปราศจากอำนาจ.....	๑๐๔
๔.๔	ผลของตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อปลอม.....	๑๐๗
๔.๔.๑	ผลของตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อปลอมที่เกี่ยวข้องกับผู้ปลอม ลายมือชื่อ.....	๑๐๗
๔.๔.๒	ผลของตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อปลอมที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกปลอม ลายมือชื่อ.....	๑๑๔
๔.๔.๓	ผลของตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อปลอมที่เกี่ยวข้องกับผู้ทรง ตั๋วเงินภายหลังลายมือชื่อปลอม.....	๑๕๓
๔.๔.๔	ผลของตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อปลอมที่เกี่ยวข้องกับคู่สัญญาอื่น ๆ ในตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อปลอม.....	๑๖๑
๕	การใช้เงินตามตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อปลอม.....	๑๖๔
๕.๑	การใช้เงินของคู่สัญญาตามตั๋วเงินที่มีลายมือชื่อปลอม.....	๑๖๕
๕.๑.๑	ต้องใช้เงินเมื่อตั๋วเงินถึงกำหนด.....	๑๖๖

บทที่

๕.๑.๒	ต้อง เป็นการใช้เงินโดยสุจริตปราศจากการฉ้อฉล หรือความประมาทเดินเลอ.....	๑๖๗
๕.๑.๓	ผู้ใช้เงินต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า ตัวเงินฉบับนั้น ได้มีการสลักหลังติดต่อกันไม่ขาดสายโดยไม่ จำเป็นต้องพิสูจน์ชื่อของ เหล่าผู้สลักหลังว่าเป็น ลายมือชื่อที่แท้จริงหรือไม่.....	๑๖๘
๕.๒	การใช้เงินของธนาคารตามตัวเงินที่มีลายมือชื่อปลอม.....	๑๖๙
๕.๒.๑	ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกับลูกค้า.....	๑๖๙
๕.๒.๒	การใช้เงินของธนาคารผู้จ่ายตามตัวเงินที่มีลายมือ ชื่อผู้สั่งจ่ายปลอม.....	๑๗๘
๕.๒.๓	การใช้เงินของธนาคารผู้จ่ายตามเช็คที่มีลายมือ ชื่อผู้สลักหลังปลอม.....	๒๐๕
๕.๒.๔	การใช้เงินของธนาคารผู้เรียกเก็บ	๒๒๔
๖	บทสรุปและขอเสนอแนะ.....	๒๕๒
	บรรณานุกรม	๒๗๗
	ประวัติผู้เขียน.....	๒๘๐